StV@eduskunta.fi

E 42/2021 vp

Digitaaliset vihreät todistukset

Lapin sairaanhoitopiiri tukee esitystä digitaalisesta vihreästä todistuksesta. Esitämme kuitenkin eräitä näkökohtia huomioitavaksi asian käsittelyssä.

Virheällä todistuksella olisi tarkoitus osoittaa sairastettu koronainfektio, saatu rokotus tai negatiivinen testitulos. Näistä kahdella ensimmäisellä on saman tyyppinen pidempiaikainen vaikutus yksilön tartuttavuusriskin kannalta. Testituloksen merkitys ja ajallinen ulottuvuus on kuitenkin riippuvainen lähtömaan epidemiatilanteesta ja siitä millaisin käytännöin kohdemaa haluaa varmistaa, ettei maahantulija ole testauksen ja maahan tulon väliaikana saanut tartuntaa. Tämän vuoksi vihreän todistuksen lisäksi saattaisi olla välttämätöntä tarkistaa maahantulijan terveys muutaman vuorokauden kuluessa maahantulosta, mikäli maahan tulo perustuisi vain negatiiviseen testitulokseen. Toisaalta väestön rokotekattavuuden noustessa, nykyisen kaltaisesta kaksinkertaisesta testausvarmistuksesta maahantulon yhteydessä voi olla mahdollista luopua ja silloin kertatestaus jo lähtömaassa voisi olla riittävä tapa ehkäistä epidemian leviämistä kohdemaassa.

Muistion mukaan Suomi tukee komission ehdotusta siitä, että todistusten varmentamisen yhteydessä käsiteltäviä henkilötietoja ei tule tallentaa kohdemaassa. Tartuntatautilain 26 § mukaan 20 § - 25 § mukaisesti kerätyt henkilötiedot on hävitettävä sen jälkeen, kun epidemian selvittäminen tai tartunnan jäljitys on päättynyt eikä tietojen säilyttäminen ole välttämätöntä tartuntataudin torjunnan kannalta. Henkilötietojen väliaikaista tallentamista 26 § mukaisesti käytetään myös maahan tulijoiden terveystarkastusten toteuttamiseksi ja tällainen tulee jatkossakin olla mahdollista riippumatta siitä, otetaanko vihreä todistus käyttöön vai ei.

Lapin sairaanhoitopiiri korostaa lisäksi StVM 6/2021 esiin nostettua tarvetta saada rajaturvallisuuden toteuttamiseen säädöspohjainen toimintamalli, joka turvaa moniviranomaisyhteistyössä maahantulon edellytysten valvonnan ja tarvittaessa kohdennetut terveystarkastukset. Nykyinen ratkaisu, jossa AVI on määrännyt tartuntatautilain 15 § perusteella rajanylityskuntien tai kuntayhtymien terveysviranomaiset suorittamaan terveystarkastukset kaikille maahan tulijoille, on kestämätön. Nykyinen 15 § säätää vain yksittäisiä kohteita, kuten lentokoneita tai toimipaikkoja koskevasta pakollisesta terveystarkastuksesta.

Lapin sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
Hallintokeskus
PL 8041
96101 ROVANIEMI

Puhelin (016) 3281
Telefax (016) 328 2029
Sähköposti: etunimi.sukunimi@lshp.fi
Y-tunnus: 0819616-7

Se ei säädä kuntien tai terveysviranomaisten tehtäväksi pitkäkestoista rajavalvontaan rinnastuvaa toimintaa rajanylityspaikoilla. Tämä on tuotu esiin myös sosiaali- ja terveysvaliokunnan edellä mainitussa mietinnössä.

Lapin sairaanhoitopiirin alueella on 12 maarajanylityspaikkaa, jotka sijoittuvat väestöltään pienten kuntien alueille niin, että palvelujärjestelmästä ei ole mahdollista siirtää riittävästi terveydenhuollon ammattilaisia suorittamaan tehtävää siinä vaiheessa, kun sisärajavalvonta päättyy ja matkailijamäärät moninkertaistuvat nykyisestä. Toimintamallin on säädösperusteisesti turvattava rajanylittäjien terveystarkastustoiminnan rahoituksen lisäksi henkilöresurssien riittävyys. Tämä edellyttää tarkoituksenmukaisesta työnjaosta säätämistä. Tällöin on välttämätöntä säätää esimerkiksi rajavartioille oikeus maahantulijoiden terveystietojen käsittelyyn ja rekisteröintiin tarvittavilta osin. Lisäksi rajavartiostolle on säädettävä velvollisuus antaa virka-apua rajanylityspaikoilla terveysturvallisuuden varmistamiseen, ei pelkästään oikeus siihen. Terveydenhuollon henkilöresurssien käyttö on toteutettava siten, ettei muut lakisääteiset palvelut vaarannu.

Jukka Mattila
johtajaylilääkäri
Lapin sairaanhoitopiiri

Markku Broas
infektioylilääkäri
Lapin sairaanhoitopiiri